

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Ličkovej a členiek senátu JUDr. Anny Markovej a JUDr. Kataríny Pramukovej v právnej veci žalobcu: **1/ D., s.r.o., K., K.**, IČO: X. (pôvodný žalobca JUDr. R.H., advokát so sídlom N., B., správca konkurznej podstaty úpadcu D., a.s., v konkurze, B., IČO: X.), **2/ H.K., X.H.**, zastúpená JUDr. S.R., advokátkou so sídlom N., B. proti žalovanému: **K., a.s., P., K.**, IČO: X., zast. JUDr. M.P., advokátom so sídlom K., K., **o určenie neplatnosti právneho úkonu**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 3. decembra 2008, č. k. 13 Cbi 64/2004-195, takto

r o z h o d o l:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 3. decembra 2008, č. k. 13 Cbi 64/2004-195 sa v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi v 1/ rade sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 3. decembra 2008, č. k. 13 Cbi 64/2004-195 určil, že Dohoda o urovnaní zo dňa 28. mája 2002, uzatvorená medzi žalobcom v 1/ rade a žalovaným je neplatná.

Žalobu žalobcu v 2/ rade zamietol a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1/ rade trovy konania vo výške 408,12 Eur (12 295 Sk). Žalobcovi v 2/ rade uložil zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 91,91 Eur (2 769 Sk).

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že žalobou z 27. septembra 2004 sa žalobcovia domáhali, aby súd určil, že Dohoda o urovnaní z 28. mája 2002, uzatvorená medzi žalobcom v 1/ rade (ako správcom konkurznej podstaty úpadcu D., a.s.) a žalovaným, je neplatná.

Žalobcovia odôvodnili žalobu následne:

Konkurz na majetok dlžníka D., a.s. bol vyhlásený 28. septembra 2001; dňom 7. decembra 2001 nadobudlo právoplatnosť uznesenie konkurzného súdu o ukončení prevádzkovania podniku a podľa ust. § 14b ods. 2 ZKV v znení platnom od 1. júla 2000, ktorým sa konkurzné konanie úpadcu riadi, sa nesplatený záväzok žalovaného z úverovej zmluvy č. LD 0031900093 z 15. novembra 2000 v znení jej dodatkov voči úpadcovi stal splatným.

V nadväznosti na výzvu o splnenie záväzku na žiadosť žalovaného podpísali 28. mája 2002 správca konkurznej podstaty, osobitný správca pre správu a vymáhanie pohľadávok a osobitný správca pre správu majetku - ako banka - na jednej strane a žalovaný ako klient na druhej strane - podľa § 585 a nasl. Obč. zák. „Dohodu o urovnaní“, predmetom ktorej bolo urovanie práv a povinností vyplývajúcich z úverového vzťahu založeného úverovou zmluvou č. LD 0031900093 a súčasne dohodli záväzok žalovaného uhradiť žalobcovi v 1/ rade sumu dohodnutú v čl. III Dohody.

Dohoda o urovnaní bola za úpadcu podpísaná bývalým SKP a bývalými osobitnými správcami, voči ktorým sa vedie trestné stíhanie, pričom predmetom šetrenia sú aj dohody o urovnaní.

Uzatvorenie Dohody bolo odôvodnené tým, že vymáhanie pohľadávky v súdnom konaní a následne exekučnom konaní by bolo finančne aj časovo značne náročné (bod 7 Preambuly).

Pohľadávka žalobcu v 1/ rade voči žalovanému predstavovala k 31. decembru 2001 sumu 25 614 812,04 Sk, pre účely jej speňaženia bola táto pohľadávka ohodnotená znaleckým posudkom č. 63/2002 spoločnosťou C., a.s. na sumu 6 455 000 Sk.

Podľa čl. III Dohody o urovaní sa žalovaný zaviazal žalobcovi v 1/ rade zaplatiť sumu 6 455 000, zvýšenú o 3%, t. j. 6 648 650 Sk.

Žalobca v 1/ rade považuje Dohodu o urovaní za absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 Obč. zák. Ďalej žalobca v 1/ rade poukázal na skutočnosť, že medzi účastníkmi vzťahu z úverovej zmluvy neexistovali také skutočnosti, ktoré má na mysli ust. § 585 ods. 1 Obč. zák.

Žalobca opiera svoje tvrdenie o závery audítu spoločnosti D., podľa ktorého existoval vysoký predpoklad záväzku zo strany žalovaného, resp. z jeho zabezpečenia, ktoré bolo niekoľkonásobne vyššie.

Uzatvorením Dohody o urovaní došlo tiež k porušeniu ustanovení ZKV (§ 6 ods. 2, § 27 ods. 1, § 12).

Podpísanie Dohody o urovaní sa tiež prieči dobrým mravom, keďže jej podpísaním získal žalovaný neoprávnený majetkový prospech v sume 18 966 162,04 Sk, čím však na druhej strane došlo k ukráteniu konkurzných veriteľov.

Naliehavý právny záujem je daný tým, že bez takéhoto určenia nemôže SKP účinne vykonať žiadne právne kroky smerujúce k uplatneniu návrhov z predmetnej úverovej zmluvy.

Žalobca v 2/ rade má za to, že podpísaním Dohody o urovaní došlo k podstatnému zníženiu konkurznej podstaty a tým k ukráteniu uspokojenia konkurzných pohľadávok.

Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. Počas nútenej správy banky vznikli spory a nejasnosti ohľadom realizácie úhrady úrokov z úveru zo zdrojov na bežnom účte žalovaného a tiež ohľadom vyúčtovaných sankčných úrokov. Poukázal na list osobitného

správcu zo 16. apríla 2002, ktorým osobitný správca akceptoval započítanie pohľadávok a vyzval žalovaného, aby predchádzajúce výpisu z účtov považoval za bezpredmetné.

Žalovaný aj po doručení opravených výpisov namietal ich správnosť.

Žalovaný v nijakom podaní neuviedol, že nie je schopný splácať úver a ani nepožiadal o jeho odpustenie, resp. zníženie. Listom z 8. februára 2002 požiadal o možnosť rozloženia úveru na splátky.

Taktiež žalovaný uviedol, že spornosť vzájomných práv a povinností účastníkov Dohody o urovaní je preukázaná a podpísanie dohody je plne odôvodnené. Urovanie navrhol SKP a súčinnosť žalovaného spočívala iba v predložení oficiálnych štatistických výkazov pre spracovanie znaleckého posudku.

Dohoda o urovaní je podľa názoru žalovaného štandardný, legitímny a platný právny úkon. ZKV takýto úkon nezakazuje.

Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie, z ktorého zistil tento skutkový a právny stav veci:

Dňa 28. mája 2002 bola uzatvorená Dohoda o urovaní. Z obsahu znaleckého posudku je zrejmé, že pohľadávka úpadcu voči dlžníkovi predstavovala sumu 25 614 812,04 Sk, pričom jej zaplatenie bolo zabezpečené pohľadávkou voči poddlžníkovi - spoločnosti S., s.r.o. v celkovej výške 2 139 505 USD, jej hodnota pre účely speňaženia v rámci konkurzu bola stanovená na 6 455 000 Sk.

Určenia neplatnosti Dohody o urovaní sa domáha žalobca v 1/ rade, ktorý je SKP ustanoveným do konania po zbavení funkcie správcu, ktorý predmetnú Dohodu podpísal, a to z dôvodu jej rozporu s právnymi predpismi (§ 585 Obč. zák. a ZKV).

Žalobca v 2/ rade poukázal na skutočnosť, že podpísaním Dohody o urovaní došlo k ukráteniu jeho práv v dôsledku zníženia konkurznej podstaty.

Predpokladom úspešnosti žaloby o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je (§ 80 písm. c/ O.s.p.), po procesnej stránke spočíva v tom, že účastníci majú vecnú legitimáciu a že na požadovanom určení je naliehavý právny záujem.

Vecnú legitímáciu v takomto konaní má ten, kto je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide alebo ktorého právnej sféry sa sporný právny vzťah týka.

Naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva je daný vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný aj vtedy, ak je toto určenie spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty alebo ohrozenia jeho práva.

Podľa žalobcu v 1/ rade právny úkon - Dohoda o urovnaní - podpísaný bývalým správcom významne znevýhodnil úpadcu a znížil konkurznú podstatu.

Podľa ust. § 8 ods. 5 ZKV ohľadom výmeny správcu okrem iného ustanovuje, že účinky doteraz vykonaných úkonov zostávajú zachované. Preto sa súd prvého stupňa stotožnil s argumentáciou žalobcu v 1/ rade ohľadom existencie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti Dohody o urovnaní, keďže táto Dohoda sa v konečnom dôsledku týka výšky konkurznej podstaty, čo podčiarkuje existenciu naliehavého právneho záujmu.

Vecná aktívna legitímácia žalobcu v 1/ rade vyplýva z ust. § 8 ods. 5 ZKV.

Žalobca v 2/ rade nepreukázal naliehavý právny záujem a tiež, keďže nie je zmluvnou stranou Dohody o urovnaní, nie je daná ani jeho vecná aktívna legitímácia. Preto súd prvého stupňa žalobu žalobcu v 2/ rade zamietol.

Súd prvého stupňa preto skúmal platnosť Dohody o urovnaní.

Z obsahu Dohody o urovnaní z 28. mája 2002 jednoznačne vyplýva, že medzi zmluvnými stranami neexistovala spornosť alebo pochybnosť, resp. rozdielny názor na otázku existencie, platnosti alebo neplatnosti záväzku, kauzálnej súvislosti, či jeho obsahu alebo výšky, ani iná pochybnosť vo veciach skutkových či právnych, čím neboli dané podmienky podľa § 585 ods. 1 Obč. zák. pre uzatvorenie Dohody o urovnaní.

Vzhľadom na neexistenciu základných právnych predpokladov, s ktorými zákon spája možnosť uzavrieť dohodu o urovnaní, nemôžu v danom prípade nastať ani právne účinky, vyplývajúce z odseku 3, teda, že doterajší záväzok je nahradený záväzkom, ktorý vyplýva z urovnania.

Pre vyslovenie neplatnosti právneho úkonu postačuje jeden relevantný argument, súd prvého stupňa sa zaoberal aj rozporom Dohody o urovnaní z 28. mája 2002 s ustanoveniami § 6 ods. 2, § 8 ods. 2, § 27 ods. 1, 3, 8 a § 12 ZKV, pričom konštatoval, že uzatvorením predmetnej Dohody došlo k ich porušeniu. Teda Dohoda o urovnaní svojim obsahom odporuje zákonu a svojim účelom zákon obchádza.

Účastníkom Dohody o urovnaní je subjekt v konkurze, za ktorý konajú osoby určené zákonom, pričom pohľadávka úpadcu voči žalovanému je podľa § 6 ods. 2 ZKV v celom svojom rozsahu súčasťou konkurznej podstaty, možno s ňou nakladať iba spôsobom predpokladaným v ust. § 27 ZKV, akékoľvek iné nakladanie s majetkom podstaty je v rozpore so zákonom. Keďže v Dohode o urovnaní sa s pohľadávkou nakladalo iným než dovoleným spôsobom, účelom Dohody bolo obídenie relevantných ustanovení ZKV.

Preto súd prvého stupňa dospel k záveru, že Dohoda o urovnaní z 28. mája 2002 je absolútne neplatným právnym úkonom.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p.

Súd prvého stupňa uznesením z 8. apríla 2009, č. k. 13 Cbi 64/2004-225 pripustil, aby do konania namiesto žalobu v 1/ rade JUDr. R.H., správcu konkurznej podstaty úpadcu D., a.s., B., IČO: X. vstúpil účastník E., s.r.o., S., B., IČO: X. a uznesením z 12. mája 2009, č. k. 13 Cbi 64/2004-229 súd I. stupňa pripustil, aby do konania namiesto doterajšieho žalobcu v 1/ rade E., s.r.o., S., B., IČO: X. vstúpil účastník D., s.r.o., K., K., IČO: X..

K týmto rozhodnutiam došlo z dôvodu postúpenia uplatnenej pohľadávky na základe Zmlúv o postúpení pohľadávok z 20. februára 2009 a 9. marca 2009 v zmysle § 524 a nasl. Obč. zákonníka.

Preto prvostupňový súd postupom podľa ust. § 92 ods. 2, 3 O.s.p. vyhovel návrhu a pripustil zmenu.

Proti rozsudku súdu I. stupňa podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, a to do časti, ktorou súd I. stupňa vyslovil neplatnosť Dohody o urovnaní z 28. mája 2002, uzatvorenej medzi SKP úpadcu D., a.s. v konkurze a žalovaným a do časti, ktorou prvostupňový súd uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi v 1/ rade trovy konania.

Ako dôvody odvolania uviedol nasledovné:

Prvostupňový súd neúplne zistil skutkový stav vecí, pretože navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností nevykonal, a to, že nevypočul osoby, ktoré dohodu o urovaní na strane správcu konkurznej podstaty podpísali (prom. práv. P.G., JUDr. Z.H. a JUDr. M.H.), pričom tieto osoby môžu objasniť, v čom boli vzájomné práva a povinnosti považované za sporné a preukázať tak v konaní vôľu, ktorá ich viedla k uzatvoreniu Dohody.

Prvostupňový súd sa nezaoberal otázkou, či osoby na strane SKP nekonali v skutkovom alebo právnom omyle ohľadom rozsahu spornosti vzájomných práv a povinností (§ 586 ods. 1 Obč. zák.).

Odvolateľ v súvislosti s ďalším z dôvodov neplatnosti právneho úkonu, a to rozporu so ZKV, zdôrazňuje dve základné sporné otázky:

- či bol SKP oprávnený zahrnúť do konkurznej podstaty pohľadávku, u ktorej sám priznal jej spornosť. Podľa názoru žalovaného tak mohol urobiť len do výšky 6 455 000 Sk, t. j. v nespornom rozsahu,
- či išlo skutočne o speňažovanie majetku tvoriaceho konkurznú podstatu a nielen ustálenie skutočnej výšky pohľadávky, patriacej do konkurznej podstaty.

Žalovaný uzatvoril Dohodu o urovaní dobromyseľne a nemôže niesť zodpovednosť za plnenie povinností správcom, keďže žalovaný neporušil svojim konaním ZKV, keďže tento zákon mu ani žiadne osobitné povinnosti neukladá.

Preto navrhol, aby odvolací súd doplnil dokazovanie v naznačenom smere a následne, aby zmenil rozsudok súdu I. stupňa v napadnutej časti tak, že žalobu žalobcu v 1/ rade zamietne a prizná žalobcovi právo na náhradu trov konania, resp. aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalobca v 1/ rade a žalobca v 2/ rade sa k odvolaniu žalovaného písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal odvolanie žalovaného podľa ust. § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania v súlade

s ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k názoru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť z týchto dôvodov:

Žalovaný v odvolaní namieta, že v konaní pred súdom prvého stupňa neboli ním vypočuté osoby, ktoré Dohodu o urovnaní podpísali, t. j. SKP prom. práv. P.G., JUDr. Z.H. a JUDr. M.H..

Podľa ust. § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

Predmetné konanie je sporovým konaním, a preto predmetom dokazovania sú v zásade tvrdenia účastníkov.

To však neznamená, že súd musí vykonať dokazovanie navrhnuté účastníkom konania, v danej veci žalovaným (výsluch svedkov), keď ide o skutočnosti, ktoré nie sú významné a rozhodujúce pre rozhodnutie. Vykonania dôkazov na tieto skutočnosti sa často účastníci domáhajú, vychádzajúc z nesprávnej predstavy o ich význame.

Proti bývalému SKP prom. práv. P.G. a bývalému osobitnému správcovi JUDr. M.H., ktorí Dohodu o urovnaní podpísali, sa vedie trestné stíhanie práve za ekonomické trestné činy, spáchané v súvislosti s ich výkonom funkcie správcu konkurznej podstaty a osobitného správcu konkurznej podstaty úpadcu D., a.s. v konkurze.

Odvolací súd sa preto stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, ktorý návrh žalovaného na vykonanie dôkazu - výsluchu svedkov - zamietol ako s postupom správnym, keďže takýto výsluch svedkov (prom. práv. P.G. a JUDr. M.H.) s ohľadom na ich trestné stíhanie, by nebol dôkazom majúcim akúkoľvek výpovednú hodnotu.

Odvolací súd sa rovnako stotožnil s právnym názorom prvostupňového súdu v otázke § 585 ods. 1 Obč. zák., t. j. že v Dohode o urovnaní, v časti Preambula, zmluvné strany vysvetlili, prečo uzatvárajú Dohodu o urovnaní. V časti vyššie uvedenej však nie je zmienka o spornosti alebo pochybnosť vzájomných práv a povinností.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto aj túto námietku odvolateľa považoval za nedôvodnú.

Rovnako považoval za nedôvodnú námietku žalovaného ohľadom rozporu Dohody o urovnaní s ustanoveniami zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v platnom znení (§ 6 ods. 2, § 8 ods. 2, § 27 ods. 1, 3, 8 a § 12 ZKV).

Súd prvého stupňa správne vyhodnotil Dohodu o urovnaní vo vzťahu k ZKV a následne vyvodil správne právne závery, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje v plnom rozsahu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p., a to podľa úspechu účastníkov v odvolacom konaní. Žalobcovi v 1/ rade, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania, keďže však žiadne trovy nemal, odvolací súd mu ich preto nepriznal.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 26. novembra 2009

JUDr. Darina Ličková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.